

Nr 88.

Av herr **Hage**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning i fråga om mera effektiv kontroll å kommunernas ekonomiska förvaltning.

Under de senaste tiderna ha inom olika delar av landet inträffat ett synnerligen stort antal av förskingringar och oegentligheter dels från kommunala förtroendemän, dels också från kommunernas tjänstemäns sida. Ett sådant förhållande, som väckt synnerligen stor uppmärksamhet och medverkat till misstro mot all slags kommunal verksamhet, är av den beskaffenhet, att det påkallar uppmärksamhet och riktar tankarna på nödvändigheten och möjligheten att kunna vidtaga åtgärder mot denna utveckling.

En av de mest effektiva åtgärder, som på detta område kan ifrågasättas, är givetvis åstadkommandet av en effektiv kommunal revision. Emellertid torde man kunna säga, att den kommunala revisionen under nuvarande tid knappast är ordnad på ett sådant sätt, att en tillräcklig kontroll uppnås. Ett bevis härför torde bl. a. vara de omständigheter som här ovan omnämnts. I övrigt torde man även därutöver kunna säga att våra kommunala revisionsanordningar icke äro tillfredsställande. Den allmänna opinionen har också under senaste tider inför de inträffade oegentligheterna givit uttryck för en sådan uppfattning. Man har därvid bl. a. tagit upp till diskussion den frågan i vilken mån ändrade bestämmelser på kommunallagstiftningens område skulle kunna medverka till bättre förhållanden på detta område. Det är därför som i denna motion frågan om vidtagande av sådana ändringar föres fram, och torde frågan vara av en sådan vikt och betydelse, att riksdagen kunde ha all anledning att i en skrivelse till Kungl. Maj:t framföra saken till prövning.

Det är visserligen bekant, att riksdagen uttalat sig för en allmän revision av kommunallagarna och att en sådan revision givetvis även skulle komma att omfatta sådana bestämmelser i nämnda lagar vilka gälla den kom-

munala revisionen. Men det är även bekant, att denna allmänna revision av de kommunala författningarna ännu icke igångsatts. Inför de nu inträffade förhållandena kunde det därför vara väl försvarbart, att denna del av det kommunala problemet utbrötes ur den allmänna revisionen och forcerades på ett sådant sätt, att helst nya bestämmelser på detta område skulle kunna föreläggas nästa års riksdag, särskilt med hänsyn till den opinion, syftande till en bättre kontroll över de kommunala medlens användande, som kommer fram på ett mycket stort antal platser i landet.

Det kan givetvis icke vara meningen att här framlägga mera detaljerade bestämmelser huru den kommunala revisionen skulle ordnas. Men några få antydningar torde likväl här vara på sin plats.

Givetvis skulle innebörden i de nya bestämmelserna vara att åstadkomma mera tryggande bestämmelser med avseende på revisionsförfarandet, bestämmelser, som kunde i högre grad än de nu gällande bidra till att förebygga förskingringar samt dessutom till att åstadkomma, att kommunernas medel komme till bästa möjliga användning. En åtgärd, som borde kunna i viss mån verka i dylik riktning, skulle vara, att man i större utsträckning valde revisorerna för det kommande året så, att dessa revisorer kunde samtidigt under revisionsårets lopp tjänstgöra som ett slags kontrollanter, vilka kunde ingripa mot olämpliga anordningar inom resp. kommuner, samt även infinna sig utan föregående bekantgörande hos uppborrdsmän m. fl. som har hand om kommunens medel och granska deras förvaltning. Så har man förövrigt börjat förfara inom en del kommuner redan nu. Kommunallagarna giva alltså visserligen redan nu möjlighet till en dylik anordning, men å andra sidan äro dessa kommunallagar nu så formulerade, att de inom de flesta kommuner uttolkas på det sättet, att man väljer revisorer som verkställa revisionen först efter bokföringsårets avslutande, en anordning som i de flesta fall kan anses vara mycket litet effektiv. En bestämmelse i kommunallagarna, syftande till ett förtydligande av desamma på denna punkt, antingen så, att bestämmelser åstadkommes om obligatorisk skyldighet för kommunerna att tillsätta revisorer på ovan antytt sätt eller ock så, att rätten att välja revisorer på detta sätt tydligt utskreves i kommunallagarna, skulle säkerligen vara av betydelse.

Det borde också tagas under överbäggande under denna utredning, huruvida ej resp. länsstyrelser skulle kunna tillerkännas en kraftigare initiativrätt med avseende på kontrollerandet av räkenskaperna i kommunerna, där anledning därtill föreläge. Ävenså borde upptagas till granskning den frågan, huruvida ej kommunerna skulle vara skyldiga, att där skäl därtill föreläge, anställa eller anlita auktoriserade revisorer. Ävenså kan det ifrågasättas huruvida ej revisorerna särskilt i de fall, där de valdes för kommande år,

borde tillerkännas en större befogenhet och rätt till ingripande i vissa fall än vad som nu är fallet.

Detta torde endast vara några av de frågor, som vid en sådan undersökning förtjänade ställas under omprövning. Utöver dessa torde under den eventuellt blivande undersökningen ett flertal spörsmål komma upp och behöva ventileras. Men det torde icke vara nödvändigt att här ingå på dessa, utan inskränker jag mig till att härefter endast begära,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda huruvida och på vilket sätt bestämmelserna om kommunal revision och väljande av revisorer m. m. må kunna ändras på sådant sätt, att effektivare bestämmelser åstadkommas med avseende på kontrollerande och revision av kommunernas ekonomiska förvaltning.

Stockholm den 21 januari 1923.

Ernst Hage.